N°. 1832

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5.00; voor de buitensteden ƒ6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. franko te adresseeren aan het Bureau dezer Courant.

ZATURDAG 23 AUGUSTUS.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 Augustus.

Het piëtistiesch-reaktionnair ministerie.

VI*e*.

Indien er grond is om te veronderstellen, gelijk wij deden aan het slot van ons vorig artikel, dat de orthodoxen, om met dezulken op eenen goeden voet te zijn, met welken zij zich in de nieuwe *Unie van Utrecht* tegen de Katholieken van Nederland gekoalizeerd hebben — indien er grond is om te veronderstellen, dat zij, om die reden, van de bescherming hebben afgezien van hun kerkgenootschap door den Staat, gelijk de heer Groen die begeerde, inderdaad, dan mag men zeggen dat zij tegen geen enkele *palinodie*, hoe vernederend ook voor hen, meer opzien en dat zij geen offer, ook niet dat hunner innigste overtuiging, te zwaar rekenen, wanneer tot den prijs daarvan het bereiken van het doel der *Unie* kan bevorderd worden. Doch, zoo van den eenen kant de regtvaardiging van die gemaakte veronderstelling eene niet onbeteekenende bijdrage mag geacht worden ter waardeering van de moraliteit der partij, die den heer Groen als haar hoofd en leidsman erkent, — van den anderen kant kan men dan daaruit insgelijks opmaken, welk gewigt er aan de verwezenlijking van het doel der te Utrecht tot stand gebragte *Unie* gehecht wordt en hoezeer door die *Unie* de bestaande orde van zaken bedreigd wordt. Gaan wij slechts na welke bescherming de heer Groen tot dusverre bij elke gelegenheid gewoon was te [illegible] ten behoeve van het hervormde kerkgenootschap? [illegible] welke bescherming hij daaraan een onloochenbaar maatschappelijk regt, overeenkomstig zijn oorspronkelijk en eigenaardig [illegible]

Zij [illegible] het eene instelling voor het hervormde kerkgenootschap [illegible] als zoodanig beschermde, die eigenlijk op dien naam geene aanspraak had. »Waar de *uiterlijke vormen* blijven bestaan, *daar en daar alleen* ziet het gouvernement de Kerk (*Maatregelen tegen de afgescheidenen*, blz. 62).” Wat zij belijdt of verloochent — het laat zich daaraan niet gelegen zijn. Voor de Formulieren betoont het zich onverschillig, en op wat geleerd wordt, wordt niet gelet. Het stelt slechts belang in de handhaving van dat zielcloos, bloot vormelijk mechanismus, dat, op koninklijk bevel, ten jare 1816 is ineengezet geworden. 't Is voor den heer Groen moeijelijk te verdragen. »Zou deze regel, zoo vervolgt hij op de aangehaalde woorden, altijd toepasselijk zijn? Ook wanneer de ergste dwaalbegrippen worden geduld, de regtzinnigheid verbannen, het Evangelie verzaakt, het Deïsmus verkondigd en de zedeloosheid, in de plaats van pligtbetrachting geleerd?” Men weet, dat telkens, te pas of ten onpas, het hervormde kerkgenootschap aan al deze euvelen schuldig gehouden werd door den heer Groen. Hij gaat voort: »Wat is die regel anders dan stelselmatige verwarring van het wezen met den schijn! Evenzeer zou men uit de eenzelvigheid van het kleed tot de eenzelvigheid van den persoon kunnen besluiten; evenzeer zich met uithangbord en opschrift te vrede kunnen stellen, ook wanneer de aangeduide en beschrevene zaak weggenomen was. Evenzeer kan men beweeren, dat hij altijd is de alleen wettige Monarch, die zich van kroon en schepter heeft meester gemaakt.”

Men voelt wat de heer Groen wil en waar hij op neêr wenscht te komen. Het goevernement, dat ook het hervormde kerkgenootschap te beschermen heeft, ga die instelling voorbij, die nog prijkt met uithangbord en opschrift, maar waar de aangeduide en beschrevene zaak — de geloofsbelijdenis, dat wat haar *criterium* is — niet langer gevonden wordt. Het onderzoeke, wáár en door wie de geloofsbelijdenis in eere gehouden en gehandhaafd wordt en hen alleen erkenne het en bescherme het als de leden van het, ja wel desorganizeerde ligchaam, maar toch als de wezenlijke leden van het kerkgenootschap. Ter verduidelijking van zijne bedoeling, brengt de heer Groen de zaak op burgerregtelijk gebied over. »De eenige vraag, door den regter of den Staat te beslissen, wie is de eigenaar, wie is aan den eisch der Associatie getrouw? wordt, op kerkelijk terrein: waar is de Kerk? wie zijn de belijders der belijdenis, die de Staat erkend heeft? wie gelooven wat de Kerk gelooft? wie zijn met de wettig bestaande Gezindheid eensgezind? (*Het regt der hervormde Gezindheid*, blz. 100).” Dienvolgens derhalve houde het goevernement voorshands op te beschermen wie het tot dus verre beschermd heeft en vrage het zich af, of het zich niet deerlijk vergist heeft? of het zijne bescherming niet aan onwaardigen heeft verleend? of het ook welligt iets geheel anders voor het kerkgenootschap gehouden heeft dan wat het werkelijk is? en wie meer regt op het voeren van dien naam hebben? wie eigenlijk de belijders zijn der belijdenis en dus alleen op bescherming aanspraak mogen maken? Voor alles alzoo, alvorens het goevernement bescherming schenke, een inquizitoriaal geloofsonderzoek, en mitsdien, uitzetting van hen, ten aanzien van welken geene bevredigende uitkomsten verkregen zijn. Van hen namelijk, die, krachtens het beginsel des vrijen onderzoeks, van geene gemeenschappelijke belijdenis weten willen; of van hen, die den Staat de bevoegdheid ontzeggen zich *in sacra* te mengen; of van hen, die, op goede gronden beweeren, dat de belijdenis der vaderen, in menig punt, door de orthodoxen zelve verloochend zijnde, het goevernement geen maatstaf meer heeft ter beoordeeling van iemands kerkelijke regtzinnigheid. Aan die allen worde in het vervolg bescherming geweigerd, ofschoon zij ook verklaren te behooren tot eene instelling, welker opschrift luidt: *het hervormde kerkgenootschap*. Zij zijn indringers, die een aangematigden titel voeren. Alleen zij, welker getrouwheid aan de belijdenis — maar aan *welke* belijdenis dan toch? —, bij goevernementeel geloofsonderzoek zal gebleken zijn, alleen zij mogen van nu af beschermd worden.

't Is niet bevreemdend, dat die stoute vordering, bij welker inwilliging de [illegible] der hervormde leeraars [illegible] den bijl zou gezet worden, tot menigvuldig en hevig twistgeschrijf heeft aanleiding gegeven. Wat dienaangaande over en weer niet zonder bitterheid gezegd is, kan niet herdacht hier worden. Wat ons daarvan altijd het meeste getroffen heeft, vatten wij echter in het volgende zamen.

»Gij verlangt, dus rezumeert de heer Groen-zelf het hoofdbezwaar zijner tegenstanders, dat de Overheid, zonder in leerstellige aangelegenheden uitspraak te doen, bescherme die aan de Kerkleer getrouw zijn en ge ziet, in uwe eenvoudigheid, voorbij, dat de vraag: wie is aan de Kerkleer getrouw? eene tweede vraag veronderstelt: wat is de Kerkleer, wat is de zin en geest der belijdenis (1)? Gij vergeet dat aldus de dogmatiek, die gij schijnbaar ter zijde hebt gesteld, in de menigvuldigheid en het gewigt van haar geschilpunten, en spitsvindigheden terugkeert. — Welk gevoelen komt met de Kerkleer het meest overeen? Juist dit is problematiek. Dit kan niet door eene Regering uitgemaakt worden, zonder dat zij even hierdoor in geloofszaken beslist; eene uitspraak waartoe zij, ook volgens u, ten eenemale onbevoegd is (*Grondwetsherziening en eensgezindheid* blz. 408).” De bedenking is, naar wij meenen, zwaarwigtig en afdoende en wij vinden dan ook niets bij den heer Groen, wat haar ontzenuwt. Het hervormde kerkgenootschappelijke gebied moet, wat leer en belijdenis betreft, aan twist en verdeeldheid overgeleverd blijven, tenzij de sterke arm der wereldlijke Overheid zich in den strijd menge en eene beslissing imponeere. Zoo verstond het prins Maurits en dienovereenkomstig gedroeg hij zich dan ook in der tijd. En, zich op het gereformeerde kerkregt beroepende, verlangt de heer Groen, bij slot van rekening, evenzoo dat diens voorbeeld navolging vinde en dat hem en den zijnen uitsluitend bescherming door den Staat verleend worde, »op grond van het regt, niet der Overheid om zich *in sacra* te mengen, maar der Gezindheid, om in haar eigen godsdienstoefening niet door bestrijders van haar kerkleer te worden gestoord (*Grondwetsherziening*, enz. blz. 407).” Elders beweert hij, dat het juist dit regt is, wat door de overheid wordt miskend, met schending zelfs der Kerkleer. »Men zou immers, dus schrijft hij (*Het regt*, enz. blz. 106), kunnen vragen: is het geen ingrijpen in de Kerkleer, wanneer gij aan de partij die de gansche Kerkleer uit de Kerk werpt, door verhandeling en gedrag, kracht en gelijk geeft, en zou het overdreven of onjuist zijn te beweeren, dat gij het eigendom en heiligdom der Kerk niet enkel in een of ander punt aangerand, maar, in zijn geheel regtstreeks of zijdelings, door uwe organisatie en door de geheele strekking uwer maatregelen en besluiten aan den vijand der Kerk overgeleverd hebt?” Zóó zeer zal dus de Staat gezegd mogen worden, zijne pligten jegens het hervormde kerkgenootschap uit het oog te hebben verloren. Het eigendom en heiligdom der Kerk heeft hij in zijn geheel *aan den vijand der Kerk* overgeleverd! 't Wordt dan wel tijd, dat hij tot een juister begrip van zijne pligten kome en, op het hooggeloofde voorbeeld van prins Maurits, de belijdenis der Formulieren, hoe dan ook verminkt en verbrokkeld, tot voorwaarde stelle van zijne bescherming.

Overigens, aldus de heer Groen, is dat verlangen niet alleen het zijne: reeds vóór hem werd het door den beroemden Kemper geformuleerd. »Deze (*Het regt*, enz. 117) resumeert het gedrag dat eene regering, bij inwendige verdeeldheden eener gemeente, te houden heeft, in twee punten: *bescherming* dergenen die aan de oude grondslagen getrouw zijn; *vrijheid*, voor hen die daarvan verschillen, *om eene nieuwe gemeente te vormen*. Dus schrijft hij: »In de eerste plaats schijnt mij toe dat onderzocht moet worden, welke der twistende partijen als de oude bestaande gemeente moet worden beschouwd. Aan de dissenters schijnt het mij toe dat vrijheid kan worden gelaten eene onafhankelijke gemeente (maar buiten [illegible] van den lande, en onder zoodanige bepalingen, als in het belang der openbare orde mogten noodig schijnen) te vormen (*Verhandelingen*, III, 177).” Opmerkelijke woorden, waaromtrent wij twijfelen of de niet-orthodoxe Protestanten wel hooge ingenomenheid aan den dag kunnen leggen. Als dissenters uit het kerkgenootschap uitgezet en als zoodanig aan hun eigen lot overgelaten te worden — 't moet hun een weinig benijdbare toestand toeschijnen. Een en andermaal komt de heer Groen, ten blijke van het belang, dat hij er aan hecht, op de verklaring van Kemper terug. »Die oude bestaande gemeente, zoo kommentarieert hij haar (*Grondwetsherziening*, enz. blz. 422), om ons te houden aan de uitdrukking van Kemper, heeft regt van gouvernementswege, krachtens de belijdenis en den historischen aard der Kerk, ondersteuning te verlangen. Zij is tot dien eisch bevoegd, niet ten aanzien van vergaderde twisten, maar met betrekking tot hetgeen nu het Kerkgenootschap verdeelt. Zij is geregtigd, om te worden beschermd, als zijnde die partij welke aan de leer, aan het geloof, aan de gezindheid der Hervormde gezindheid getrouw is.” Elders nog geven Kemper's woorden hem eene nog meer formeele akte van beschuldiging tegen het goevernement in de pen. »Schrander en opregt, zou Kemper, bij de ontwikkeling der geschillen, den aard van het opregt dat der Hervormde Gezindheid aangedaan werd, ingezien en, met de hem eigen rondborstigheid en kracht ten toon hebben gesteld. — Niet de Kerk, een in 1816 van regeringswege opgedrongen kerkvorm werd, met voorbijzage, met verdrukking van de historische en eigenaardige Kerk, ondersteund door het Gouvernement: niet het wezen, maar de vorm; of laat mij juister zeggen, een vorm waarin men de Kerk misvormd had. En evenwel zoodanige vorm niet, maar het geloof, is voor de Regering het *Criterium* van eene Kerk. Door dit uit het oog te verliezen, heeft de Regering partij getrokken tegen degenen die regt hadden om door haar te worden beschermd (*Grondwetsherziening*, enz. blz. 413).” 't Is allerduidelijkst en behoeft geene nadere toelichting. En voor hen, die nu nog ten aanzien van de eigenlijke bedoelingen des heeren Groen in 't onzekere mogten zijn, hebben wij niet geschreven.

Is het hem daarom echter »om *onmiddellijke* verwijdering van allen, die de Kerkleer, in hoofdzaak en wezen, bestrijden, te doen?” Na het voorgaande zal ieder deze vraag toestemmend beantwoorden. De heer Groen evenwel acht zich ook daarop een min of meer ontwijkend antwoord geoorloofd. »Geenszins, dus antwoordt hij toch (*Het regt*, enz. blz. 88), maar wel om de verlevendiging der bewustheid, *dat de Kerk op die verwijdering regt*

(1) Wat van eene geloofsbelijdenis te denken, omtrent welker „zin en geest” de uitnemendsten het niet eens kunnen worden? Zou dit niet alleen reeds als eene præsumptie kunnen gelden, dat zij niets is dan ijdel menschenwerk? Wij onderwerpen die vraag bescheiden aan het oordeel van nadenkende Protestanten.

[illegible], zoo schreef hij ten jare 1848. De vraag is nu maar, of dat bewustzijn, volgens den heer Groen, reeds genoegzaam verlevendigd is, om op de verwezenlijking van *het regt der Kerk* te kunnen aandringen? Bedenkende welken invloed het orthodoxismus, door middel van het tegenwoordige ministerie, kan oefenen, zou men *ja* moeten antwoorden. Maar insgelijks bedenkende, dat de orthodoxe partij zich met hem, welken de heer Groen »den vijand der Kerk" noemt, gekoalizeerd in de utrechtsche *Unie* gesloten heeft, krijgt men regt te veronderstellen, dat hij veeleer afgezien heeft van de verwezenlijking van »het regt der Kerk" en minder daarop prijs stelt dan op de bestrijding van het Katholicismus, door middel der noodlottige *Unie*. Dat ons tot die veronderstelling het regt gegeven is, motiveert de vraag, of de heer Groen, nu hij zijne heiligste overtuiging aan partijhaat en staatszucht ten offer heeft gebragt, het bij deze eene apostasie zal laten blijven, dan of hij er ons al het [illegible] van zal vertoonen? Vroeger stelden wij deze vraag aan het anti-revolutionnair element van het ministerie; wij mogen besluiten met haar thans aan den heer Groen zelven te stellen.

De Engelschen, in hun grooten ijver om den Koning van Napels voor de europeesche bevolkingen als een onmenschelijken despoot af te schilderen, moesten iets meer denken aan hunne eigene zondenlijst. Het is niet genoeg wijd en breed uit te meten over den splinter, die in 't oog van den Koning van Napels wordt waargenomen, men mogt ook wel eenige aandacht geven aan de menigte balken, die men in eigen oogen draagt. Als men een toestand, als die van Ierland, voor zijne verantwoordelijkheid heeft, dan is eenige bescheidenheid niet misplaatst. De geschiedenis van den opstand der ionische eilanden, die 't eens gewaagd hebben om zich te verzetten tegen het engelsch despotismus, is nog zoo versch in 't geheugen, dat de onmenschelijke wreedaardigheden, daar door de Engelschen gepleegd, wel eenige behoedzaamheid aan de londensche pers moesten geven, om ooit te durven spreken over den druk waarin de Koning van Napels het muitend Sicilië houdt. Het belastingstelsel, dat de Engelschen in hunne oost-indische bezittingen hebben ingevoerd, is zoo ongehoord barbaarsch, zoo afschuwelijk wreedaardig, dat wij niet weten hoe een Engelschman ooit onbeschaamd genoeg zijn kan om aan den Koning van Napels over liberalismus en beschaving te spreken, zoo lang zulk een stelsel niet alleen niet afgeschaft, maar [illegible] in vergetelheid geraakt is.

De Engelschman is vrij in zijn eigen land. Hij gunt die vrijheid aan al wie hem niet in den weg staat, en vooral aan de mannen der revolutie, zoo lang dezelven voordeelig kunnen zijn. Maar de koloniën, die Engeland beslagtigt, de volken die daar wonen, daarvoor heeft het niets over dan despotiek geweld, voor zoo ver het begrijpt dat zijn financieel, of handels- of politiek belang 't vordert. Tegen 't belang van Engeland gelden noch regten van beschaving, noch regten van verlichting. Men heeft daar 't eiland Mauritius, voorheen eene fransche kolonie, thans nog geheel met eene fransche bevolking bedekt, sedert het sinds 1810 aan de Franschen is ontnomen. De Engelschen, bij de inbezitneming, hebben [illegible] beloften gedaan van de regten, gewoonten, zeden en wetten te zullen handhaven. Intusschen men heeft aan deze fransche bevolking, die den *code Napoleon* bezit, engelsche regters gegeven met eene jury op engelschen trant, om den *code Napoleon* uit te voeren door pleidooijen en akten, alles voor te dragen in de engelsche taal, die niemand verstaat. Men kan begrijpen wat daar, langs dien weg, voor eene regtsbedeeling ontstaat! Sinds tien jaren stroomen klagten en adressen uit het eiland naar Engeland, met de nederige bede, dat de taal der bevolking de taal der regtbanken worde. Vruchteloos! Het gouvernement is doof, het parlement is doof, de pers is doof, als men aan die deur aanklopt. De engelsche liberale pers, die gansch de wereld bij elkander roept, als hier of daar in Europa een onbezonnen Engelschman eene dwaasheid begaat en daarvoor boeten moet, heeft geene plaats voor een smeekschrift, dat van het eiland Mauritius uitgaat, om zich bescheidenlijk en eerbiedig te beklagen over regtmatige grieven! Het wordt geweigerd.

En het is datzelfde volk, dat sinds de groote fransche revolutie gansch Europa beroert door de verkondiging van vrijheid, verlichting en beschaving! En de volken zijn onnoozel genoeg geweest om zich van de Engelschen de les te laten voorlezen! Wat eene mystifikatie! En wat al rampen heeft zij over Europa gehaald!

Uit Utrecht, de bakermat der April-beweging de zetelplaats van het hoofdbestuur van *Koning en Vaderland* en de stad der nieuwe *Unie*, wordt het volgende geschreven aan de *Kamper Courant*, waaruit men verneemt dat de koalitie daar ter stede, ter voltooijing van de gedebiteerde verbroedering, nog handen vol werks zal hebben. Aanleiding tot dit schrijven is wat te Elburg moet gebeurd zijn, waar de ouderlingen onwillig schijnen bij het vervullen der predikbeurten tegenwoordig te zijn. Dat noopt een Utrechtenaar, het volgende in slordig gekonstrueerde, maar daarom niet minder serieuze volzinnen, te schrijven:

»Hier in deze groote gemeente is 't een schande, als men 't waarneemt, hoe 't gedrag van een aanzienlijk tal diakenen, waaronder enkele fatsoenlijke lui, zich openbaart jegens sommige predikanten. De ouderlingen, meenen wij verpligt te zijn bij die predikanten, die ze zijn toegevoegd in de kerk te moeten komen op poene van boeten te betalen. Maar ook hier is 't gebeurd dat men bijna *weigerde* met den zak om te gaan, omdat de dominé niet regtzinnig genoeg was naar de meening van mannen, die ja kennis hadden, van een stuk slagtvee, of van een baal koffij, maar, die van de theologie zooveel begrip hadden als de kraaijen van den zaturdag.

»Ergerlijk, Mijnheer de Redacteur! is 't hier aan te zien, hoe er onder de leden van den Kerkeraad zijn, exempelen van onverdraagzaamheid jegens predikanten niet van hunnen geest; eenen geest, dien ze pedant genoeg zijn, voor den alleen zaligmakenden te houden.

»Er is niet één dominé hier, die een vlaggevoerder is der liberale school; ze zijn of zeer gematigd, of ze zijn van den zeer ouden stempel. Ik heb vrede met allen. Ze verdienen *allen* onze achting. Toch wenschte ik nog wel, en, geloof mij, Mijnheer de Redacteur! velen in de gemeente wenschten het met mij, dat men een prediker in de nieuwere rigting, b. v. van de *groningsche* school; of — er moet anders nog al onderscheid tusschen zijn, mijn zoon weet dat beter dan ik, — een volgeling van den leidschen Hoogleeraar Scholten beroepen had in deze vacature, en, dan een flink, cordaat, knap man, die zich boven het veroordeelen en verdoemen had weten te verheffen. Geloof mij, de banken van den kerkeraadsleden zouden bijna ledig hebben gestaan; maar, de kerken waren vol geloopen! — Maar daar is geen kijk op, zoo lang die kerkeraad met dat collegie van diakenen zoo blijft.

»Ik ben nu al oud en grijs geworden maar ik heb hier beleefd onder de vorige dominees, onder H. Smith, O. C. Wolterbeek, S. van Beuningen, C. van der Leeuw, W. L. Voorduin enz. toen kende men althans, die onchristelijke onverdraagzaamheid, zoo niet als nu, en was er na de patriotsche verwikkelingen, en voorbijgegane twisten tusschen een paar Hoogleeraren, wat meer vrede en liefde in de stad.

»Geloof mij, Mijnheer de Redacteur! even als in het politieke, waait uit deze stad in het godsdienstige de onverdraagzaamheid door 't gansche land! En wat in Elburg heeft plaats gehad, is maar een klein staaltje van 't geen hier, echter voor ieder niet zoo in 't oogloopend, omdat de gemeente zoo veel aanzienlijker in getalsterkte is, gedurig in 't groot geschiedt; want de verwijdering tusschen predikanten en ouderlingen van het korps diakenen, is groot! Stonden ze niet bij gelegenheid der voorlaatste beroeping tegenover elkander als twee vijandige legerkampen?

»Wanneer zullen die voorgangers en kerkeraadsleden elkander de broederhand reiken? Wanneer zal 't vuur van twist en tweedragt worden gebluscht, dat hier wordt gestookt?

»'t Is God bekend, maar [illegible]

»Utrecht, [illegible] Aug. [illegible] meer dan 70jarige

Protestant."

In de *Utrechtsche Courant* leest men:

»In de afgeloopen week hebben hier eenige planters eene bijeenkomst gehad, om voorstellen te maken, waarop zij immigranten in huur zullen nemen. De gouverneur heeft aan alle belanghebbenden medegedeeld, dat er 500 Chinezen als landbouwers hier verwacht worden, benevens een onbepaald getal Maderanen. Degenen welke genegen zijn deze menschen in huur te nemen, zijn uitgenoodigd, hunne voorstellen daaromtrent bekend te maken. Zij zullen bij ploegen van 25 worden verhuurd.

»Met algemeene belangstelling is deze door den gouverneur gedane mededeeling vernomen.

»Den 17den Julij is hier binnengekomen Z. M. stoomschip *Sindoro*, komm. luit t/z 1e. kl. J. W. Wichers.

»Bij koninklijk besluit van 12 Mei is art. 14 der publikatie van den gouv.-generaal der Ned. West-Ind. bezittingen van 6,8 Nov. 1832, en art. 1 van die van 12 Maart / 1 April 1836, ingetrokken en buiten werking gesteld, voor zooverre daarbij het hooger beroep in strafzaken, ordinario modo berigt, is toegelaten; — zullende het geregtshof te Suriname mitsdien in alle strafzaken bij arrest regt spreken.

»Zijn provisioneel en onder nadere goedkeuring des konings tot leden van den Kolonialen raad benoemd de heeren J. B. Everts en H. Bijlaard."

s' GRAVENHAGE, 21 Aug. H. M. de Koningin zal aanstaanden Donderdag HD. buitenlandsche reis ondernemen. H. M. zal zich uit de rezidentie naar Berlijn begeven.

— De kommissaris des Konings voor Zuid-Holland heeft een rondgaanden brief uitgevaardigd, waarin voorkomt, dat in een der ambachtsbesturen, bij het opruimen van oude papieren, eene zekere hoeveelheid perkamenten bescheiden zijn verbrand, en dat welligt daardoor stukken zijn verloren geraakt, welker bekend voor de geschiedenis belangrijk zou kunnen worden geacht. Z. Exc. heeft alzoo al de bestaande openbare inrigtingen, die zich van dergelijke bescheiden mogten willen ontdoen, uitgenoodigd, ze naar 's rijks-archief te 's Gravenhage te zenden, terwijl de archivaris, als bewaarder van het Archief, zich bereid heeft verklaard, de hem toegezonden stukken te onderzoeken en in het archief neder te leggen, en zoodanige, wier bewaring voor de inzenders belangrijk genoeg mogten voorkomen, hun, met de noodige opgave, terug te zenden. Z. Exc. vermeent, dat daardoor veel zal kunnen worden behouden, waarvan de waarde door de tegenwoordige bezitters nu of niet genoegzaam wordt bekend.

— Z. Exc. de baron Forstner van Dambenoy, minister van Oorlog, wordt binnen eenige dagen van zijne buitenlandsche reis in de rezidentie verwacht.

— Het muziekkorps van het regiment grenadiers en jagers zal zich, gedurende de feesten, ter gelegenheid der onthulling van het monument op den Dam, uit deze rezidentie naar Amsterdam begeven.

GOUDA, 20 Aug. Op de heden alhier gehoudene groote Kaasmarkt was betrekkelijk weinig aanvoer, namelijk ongeveer 100 wagens; de prijzen der puike kwaliteit waren als volgt: van 10 tot 12 pond *f* 24 a 25, van 12 tot 16 p. *f* 25 a 27, van 16 tot 20 p. *f* 23, van 20 tot 24 p. *f* 29 a 29½. De aanvoer werd tegen die prijzen vlug opgeruimd.

WORMERVEER, 20 Aug. Aan de markt waren heden alhier aangevoerd 39 stapels kaas. De prijzen tot *f* 27½ voor kleine, *f* 25½ voor middelbare, per 50 N. ℔.

Gisteren te Purmerend *f* 28 voor kleine, *f* 26½ voor middelbare.

's HERTOGENBOSCH, 18 Aug. Wij vernemen, dat de verschillende gemeente-besturen, alwaar voor acht dagen door het onweder en den storm schade is teweeg gebragt, aangezocht zijn de schade te laten opnemen; van enkele plaatsen is dit reeds bekend: Waspik p. m. *f* 77000; Capelle p. m. *f* 8000; Raamsdonk p. m. *f* 3000; Dussen p. m. *f* 9000; van de andere is dit nog niet bekend. (*N. v. B. o. Z.*)

CAPELLE (LANGSTRAAT), 20 Aug. De tarwe en rogge is hier zoowel als in het land van Altena, reeds voor een groot gedeelte binnen. Alles valt buitengewoon mede, bijzonder de rogge, welker opbrengst wel op het dubbele van verleden jaar geschat wordt. De prijzen der aardappelen zijn, tengevolge der groote hoeveelheid reeds tot *f* 1,26 à *f* 1,50 het mud gedaald.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 20 Aug. De stad heeft heden een feestelijk aanzien [illegible] van de meeste huizen [illegible] de nationale vlag, uithoofde heden de onlangs op nieuw ingestelde paardenmarkt zou worden gehouden. Er waren 150 paarden aan de lijn. De prijzen werden zeer hoog gehouden en daardoor ging er, niettegenstaande er veel kooplust was, niet veel om. (*H.*)

ZALT-BOMMEL, 20 Aug. De tarwe is voor een groot gedeelte binnen [illegible]. De aardappelen [illegible] *f* 1,60 à *f* 1,65 per mud, waarvan eenige duizend mudden in de vorige en deze week aan de schippers verkocht en afgeleverd zijn. (*Amst. Cour.*)

SNEEK, 19 Aug. Van den 9den tot en met den 15den dezer, zijn in de provincie 76 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven of afgemaakt: bedragende daardoor het gezamenlijk getal sedert 1 Januarij dezes jaars 3671.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Augustus. Men meent, dat de heer Molé, namens de partij der fuzionisten, zich tot de voormalige koningin Maria Amelia heeft begeven, om haar te bewegen de hertogin te ontbieden en deze te verzoeken de uitgave van het manifest van den graaf van Parijs te beletten. Heden verneemt men dat de heer Molé bedroefd over zijne mislukte zending, is teruggekeerd en dat het manifest van den graaf van Parijs, ondanks de verzoeken zijner gansche familie, in 't licht zal verschijnen. Deze jonge vorst, wien men het gehoorzaam werktuig zijner moeder waande, bezit, naar men zegt, een bijzondere geestkracht en volharding in de niet-erkenning der door zijne ooms, in naam van den orleanistischen tak aan den graaf de Chambord gedane koncessiën. Intusschen nadert de 24e, en men zal op dien dag dat manifest kunnen lezen, 't welk met zooveel ongeduld verwacht wordt en, naar men zegt, geheellijk uit de pen van den heer Thiers is gevloeid.

— Prins Canino heeft den Keizer een zeer kostbaar werk ten geschenke gegeven, namelijk een eenig exemplaar der statuten van de orde van het Gulden vlies, met de wapenschilden van al de ridders, tijdens de regering van Koning Jozef, die dat boekdeel uit Spanje had medegebragt.

— De, eenige dagen geleden, aan prins Gortschakoff verleende audientie is van te meer beteekenis geweest,

daar de Keizer geweigerd heeft verscheidene voorname [illegible] te ontvangen, onder anderen oostenrijksche generaals.

— In berigten uit St.-Petersburg leest men, dat er tusschen de houding van den graaf de Morny en die van Engelands buitengewonen gezant, lord Granville onderscheid opgemerkt wordt; in den toon dien de eerst genoemden voert, en in de wijze waarop hij door het russische Hof bejegend wordt, meent men meer hartelijkheid te zien doorstralen.

— Twee geruchten zijn omtrent de napelsche zaken in omloop. Volgens het eerste zouden de souvereinen van Rome en Toskane, te regt een wedebreuk tusschen Napels en de westersche mogendheden duchtende, levendig bij den Koning der Beide Siciliën er op aangedrongen hebben dat hij aan den raad en de vermaningen van het weener kabinet zou gehoor geven.

Het tweede gerugt vindt zijn oorsprong in een brief uit Napels aan de *Opinione* van Turijn. Frankrijk en Engeland zouden namelijk een *ultimatum* aan 't gouvernement van Ferdinand II gezonden hebben, met de verklaring, dat een weigerend antwoord het onmiddellijk vertrek hunner vertegenwoordigers zou na zich slepen. Het napolitaansch gouvernement zou, na lang beraad, eenige koncessiën hebben toegestaan, welke evenwel den ministers der zeemogendheden niet voldoende zijn toegeschenen, die van Parijs en Londen deswege nadere instruktiën verzocht hadden. Een en ander verdient bevestiging.

— Uit Konstantinopel schrijft men, dat men er den heer v. Butenieff stellig verwacht. Admiraal Houston Stewart zou dra naar den Bosphorus terugkeeren en Mehemet-Kopserly-Pacha, buitengewoon gezant, met het personeel der legatie ten spoedigste naar Moskou vertrekken.

De thans hangende quæstie is die der vrije vaart op de Pruth en de Sereth. De Donau-vorstendommen, die men van het overwigt van Rusland heeft willen bevrijden, worden nu tot hun groot nadeel bedreigd van voortaan vier of vijf meesters te zullen krijgen die allen ijverzuchtig op hunne magt het land onder voogdijschap zullen houden en het beletten zijne eigen belangen te behartigen.

— Uit Spanje verneemt men, dat aldaar de toestand nog immer dezelfde is. Volgens het *Journal des Débats* zou het gouvernement voornemens zijn de Cortes te ontbinden, in na deze ontbinding zou het kabinet [illegible] eener konstitutie, die van 1845 houden.

In het personeel der administratien en diplomatie hebben vele veranderingen plaats.

— De *España* van den 16 dezer kondigt voor de aanstaande week de uitvaardiging aan van dekreeten betreffende de konstitutioneele quæstie, de ontbinding der nationale militie, de verkiezing der ayuntamientos en de benoeming der [illegible] provinciën. Verders zouden er [illegible] worden genomen ten aanzien van den staatsraad, de wetten op de drukpers en de provinciale gedeputeerden.

Algemeen wordt beweerd dat de rigting, welke aan de algemeene zaken wordt gegeven een verzoenend karakter draagt en geschikt is om alle partijen voor het gouvernement in te nemen. Intusschen schijnen de goede bedoelingen van sommige leden van het kabinet, door het gedrag der ambtenaren, met de uitvoering er van belast, tegengewerkt te worden.

— Het berigt wordt tegengesproken van een memorandum dat Spanje aan verschillende gouvernementen zou hebben gezonden betreffende de gebeurtenissen der maand Julij.

— Het gerucht van de abdikatie des Konings der beide Siciliën, ten gunste van zijn zoon, wordt stellig gelogenstraft.

ENGELAND.

LONDEN, 20 Julij. Men heeft thans in haar geheel de nota van de Regering der Vereenigde Staten, betreffende de afschaffing der kaperbrieven, bij een [illegible] In die nota wordt onder anderen door den heer Marcy gezegd, dat [illegible] beginsel voorzeker aangenomen is op motieven [illegible] godsdienst; ze bepaalt wijders 1º. dat de onzijdige vlag de vijandelijke koopwaar dekt, behalve oorlogskontrabande; 2º. dat onzijdige koopwaar behalve oorlogskontrabande, niet onderworpen kan zijn aan de prijsverklaring onder vijandige vlag, en eindelijk 3º. dat een krachtdadige blokkade zijn zal ondersteund moet worden door eene genoegzame magt om de nadering der vijandige kust te beletten; [illegible] wil de afschaffing van kaperbrieven niet of er moest bepaald worden dat het bijzondere eigendom van onderdanen of burgers eener oorlogvoerende mogendheid in volle zee niet kan genomen worden door gewapende schepen van andere oorlogvoerende mogendheden, of er moest kontrebande aanwezig zijn.

De staatssekretaris van Washington bepleit dat thema met veel bekwaamheid, vooral uit het oogpunt der belangen van die Staten, die de kosten van het onderhoud eener magtige zeemagt niet willen of kunnen dragen.

— Vruchteloos tracht men op voldoende wijze de voortdurende aanvallen te verklaren, welke onze ministerieële pers tegen Rusland rigt. 't Is niet waarschijnlijk dat het gouvernement en diens vrienden eenige begeerte hebben om op nieuw den oorlog te beginnen; en desniettemin heeft zeker dagblad een uitmuntend middel ontdekt om de vijandelijkheden te doen hervatten; namelijk het eischen eener geldelijke vergoeding van Rusland, voor de herbouwing der havens Ismaël en Reni en voor de aan de vestingwerken van Kars veroorzaakte schade.

De *Morning-Post*, sprekende van de aanstaande krooning des russischen Keizers, op een voor een officieel blad weinig betamelijken toon, tracht tevens de russische politiek op alle wijzen verdacht te maken, en aan zijn goede trouw ten aanzien der uitvoering van het parijzer traktaat te doen twijfelen.

Dat blad tracht ook de onlangs door de Engelschen in de Zwarte Zee gedane demonstratie te regtvaardigen, en wel op de beleedigendste wijze voor Rusland, telkens herhalende: »dat het engelsche gouvernement besloten heeft de letterlijke uitvoering van het traktaat met kracht te handhaven," daarbij aandringende op de noodzakelijkheid, om een sterk goed gedisciplineerd leger en tezelvertijd een goed georganizeerde milicie te onderhouden.

In een ander ministerieël dagblad, de *Globe*, leest men een artikel, waarin dat blad zijne verwondering betuigt, over het voornemen dat Rusland, naar men zegt, zou hebben, om betreffende de door de Engelschen gedane demonstratie, ter zake van het Slangeneiland, een aan de europeesche Staten gerigte cirkulaire te publiceeren. Dit gedrag van Rusland vindt de *Globe* zeer onbeschaamd, en het vermaant dat rijk van niet zoo spoedig zijn klaauwen te toonen maar nog gedurende eenigen tijd zich gedwee te houden.

— De chartisten, de gedurende verscheidene jaren volkomen werkeloos zijn geweest, beginnen zich te bewegen en te Londen en elders demonstratiën te doen ter eere van W. John Frost, de banneling, die onlangs van de Koningin gratie heeft verkregen.

Deze John Frost een der voormalige hoofden der partij van de Chartisten, is ten gevolge der verleende amnestie in Engeland teruggekeerd, na eene afwezigheid van een en twintig jaar. Met geestdrift is hij te Newmark door zijne partijgenooten ontvangen. Bij die hulding zal het niet blijven, want men kondigt eene groote manifestatie aan, waaraan de Chartisten van Birmingham, Manchester, Newcastle, Nottingham en andere steden, te Londen, in het begin der aanstaande maand, zullen deelnemen.

De heer Frost, vergetende dat hij het aan lord Grey te danken heeft van het schavot niet te hebben beklommen, verkondigt stoutweg, dat hij steeds gereed is zich voor zijne partij ten offer te brengen.

Misschien steunt hij op de aanvallen, welke tegen het overwigt van het aristokratisch beginsel van het engelsche [illegible] door den heer Frost en zijne vrienden zal laten medeslepen, want de tegenwoordige geest van het engelsche volk is geheel anders dan in 1835.

— De *Morning-Post* verzekert dat er in de tusschen Engeland en de Vereenigde Staten hangende quæstiën geene andere tot beslissing is gekomen, dan die der wervingen. Het amer. gouvernement zou bevel hebben gegeven tot schorsing der vervolgingen tegen de in die zaak verwikkelde personen; zelfs is een, die veroordeeld was, gegracieerd.

De quæstie van Centraal-Amerika is volgens genoemd blad, nog het onderwerp van onderhandelingen.

— De *Daily-News* logenstraft het berigt, dat lord John Russel twee jaren op het vasteland zou gaan doorbrengen. Niet later dan in de maand Februarij of na Paschen zal hij zijne parlementaire werkzaamheden te Londen weer opnemen. Hij is op dit oogenblik met zijne familie te Genève, waar hij den graaf v. Nesselrode zal hebben ontmoet.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 17 Augustus. De Kardinaal-Nuntius, Mgr. Viale Prela, maakt zich tot zijn vertrek gereed en zal eerstdaags door Z. M. tot eene afscheids-audientie toegelaten worden.

— De volharding is onbegrijpelijk waarmede eenige korrespondenten van vreemde dagbladen beweeren, dat de heer Hubner met een buitengewone politieke zending bij het hof van Napels zou belast zijn. Het is stellig dat aan den heer Hubner volstrekt geen zending is opgedragen.

— Men heeft gezegd dat het italiaansche bezettingsleger op den voet van oorlog zou worden gebragt. Dit is onnauwkeurig; het gouvernement bepaalt zich bij het versterken van eenige garnizoensplaatsen.

— In het oostenrijksche leger telt men 12000 Joden, waaronder meer dan 500 officieren. Het getal israëlitische onderofficieren is ook zeer aanzienlijk, uithoofde zij algemeen een behoorlijk onderwijs hebben genoten en met de duitsche taal goed bekend zijn. Bij de geneeskundige dienst zijn 20 regements artsen en 51 artsen der 1e klasse, die tot de israëlitische godsdienst behooren. De joodsche soldaten zijn gedurende de feesten hunner godsdienst van de dienst vrijgesteld. Ook in de militaire scholen zijn een aantal aspiranten van die gezindheid.

ITALIE.

ROME, 14 Aug. Den 10 jl. heeft Z. Em. Mgr. de kardinaal Alex Barnabo, prefekt der Heilige Kongregatie der Propaganda, plegtig bezit genomen der kerk van zijnen verheven rang toebehoorende in St. Susanna nabij de baden van Diocletiaan.

— Met diepe smart is het overlijden bekend geworden van Z. D. H. W. den kardinaal Giovanni Soglia, onder den titel der vier Gekroonde Heiligen, Bisschop van Osimo en Cingoli. Na het ontvangen van de H. Sakramenten onzer H. Kerk gaf de doorluchtige Kerkvoogd den geest in zijn bisdom van Osimo. De kardinaal was geboren te Casolo Valsenio, in het diocees van Imola, den 11n Oktober 1779; tot het kardinaalschap verheven in het geheim konsistorie van 12 Februarij 1838 en in dat van 1839 tot Kardinaal uitgeroepen.

Als Staats-sekretaris onder het ministerie Mamiani en van den ongelukkigen Rossi, kon hij niets anders doen, gedurende het parlementair bewind, terwijl de Paus bereids ten halve ontroond was, dan de katholieke gouvernementen te waarschuwen om op hunne hoede te zijn tegen de deklamatiën en listigheid van het verantwoordelijk ministerie, en tegen de aanmatigingen der kamers protesteeren.

Men herinnert zich een anekdote, waarvan Mamiani de kosten droeg. Kardinaal Soglia had aan Mgr. Viale Prela, Nuntius te Weenen, eene, gedeeltelijk in cijferschrift geschreven, depêche gezonden. In dat gedeelte wat voor ieder leesbaar was, verzocht de Staats-sekretaris den Nuntius het oostenrijksche Hof te verwittigen, dat de door den minister in de kamer der Gedeputeerde Staten gevoerde taal, regtstreeks in tegenspraak was met de bedoelingen en inzigten van den H. Vader. Die regels prikkelden de nieuwsgierigheid van den prezident van het ministerie en hij wenschte ook met de beteekenis van het cijferschrift bekend te worden; maar waar den sleutel ter ontcijfering te vinden? De depêche werd op verschillende plaatsen te Rome aangeplakt en men beloofde een belooning aan hem die er in slaagde het cijferschrift op te lossen. Vruchteloos was de oproeping. Des ministers verlegenheid trof den Kardinaal, en bij een bezoek dat Mamiani hem bragt, zeide hij tot den edelen graaf: »Ik wil u een geschenk doen, mijnheer de graaf — »Welk?" vroeg de minister. — »Gij hebt een belooning beloofd, hernam de staatssekretaris, aan hem, die u het cijferschrift mijner depêche, aan den Nuntius te Weenen geschreven, zou voorlezen; ik zal u die belooning sparen." — En uit de lade zijner schrijftafel een uitgesneden stuk karton nemende, gaf hij het den minister, hem verzoekende het op de depêche te leggen, waardoor hij ze gemakkelijk zou kunnen lezen. De minister voldeed hieraan en overtuigde zich dat het diplomatiesch schrift noch de eer noch de belangen van den Staat in gevaar bragt, en zelfs niet de veiligheid van een ministerie dat zoo weinig het vertrouwen van zijnen souverein waardig was.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 Aug. Bij gelegenheid dat de eerste steen der nieuwe dokken te Antwerpen werd gelegd, waarbij al de leden der koninklijke familie tegenwoordig waren, rigte Z. M. het woord tot een officier van 't nederlandsche leger, die in uniform daar aanwezig was, en zeide dat het hem innig genoegen deed te zien dat de hollandsche met de belgische officiers zich verbroederden. Op het feestmaal der artisten en letterkundigen den koning aangeboden, merkte men op de Heeren Fodor van Amsterdam, en baron van Brienen van 's Gravenhage.

— Men zegt dat verscheidene generaals en andere hooge ambtenaren van het pruisische gouvernement zich naar Luik, zullen begeven bij gelegenheid der feesten aldaar, om Z. M. Leopold I namens hun gouvernement geluk te wenschen.

— Volgens de officieele lijst voor de administratie van den spoorweg van Antwerpen naar Gent, (Waes) aan den prokureur des Konings gezonden, heeft de plaats gehad hebbende ramp slechts aan twee menschen het leven gekost, namelijk aan den baron Goethals en den heer Debruyne. Het aantal gewonden wordt op 9 geschat, met de bijvoeging dat onderscheidene gekwetsten reeds weder op den weg der genezing zijn.

— In de bereids zoo vaak behandelde quæstie betreffende de geboorteplaats van Karel den Groote, is een nieuw incident ontstaan. De heer Polain had in een verslag aan de akademie het feit tegengesproken, dat door een der mededingers naar den, door een anonym uitgeloofden prijs, was te berde gebragt, namelijk dat Luik in het begin der achtste eeuw een paleis zou bezeten hebben, dienende tot het gewoon verblijf der leden van het karlovingische geslacht. De heer Piot, geëmploijeerde bij de archieven en een der redakteurs van de *Revue de la Numismatique belge* heeft eenige aanteekeningen uitgegeven nopens een weinig bekende munt, welke op stellige wijze het bestaan van dit paleis schijnt te bevestigen. Dat muntstuk draagt den naam van Luik; derhalve bewijst de heer Piot, dat onder Karel den Groote, en volgens de ordonnantiën van dien vorst, er geen munt mogt worden geslagen dan in die steden, waar zich een keizerlijk paleis bevond. Bijgevolg, bezat Luik een paleis. De schrijver bepaalt wijders, gelijk de heer Arendt heeft

gedaan in zijn verslag, voorgelezen in de laatste zitting der akademie, dat Karel de Groote geboren is in 743 en niet in 742, gelijk algemeen beweerd wordt. Deze vergissing ontstaat, zegt hij, dat men in de tijdrekenkunde de berekening van het paaschfeest met de tegenwoordige berekening verward heeft.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 Augustus.

BEVALLEN (18 Aug.): H. Koerts, geb. Bruggers, Z. — (19 Aug.): M. M. F. Holman, geb. van der Heide, Z. - P. Sloot, geb. de Bast, Z - A. C. F. van Sweden, geb. van Roneendal, Z. — (20 Aug.): H. M. Duparc, geb. Benjamins, D.

OVERLEDEN (16 Aug.): B. H. Evers, 46 j. - C. J. Kotscher, wed. G. Mulder, 57 j. — (19 Aug.): S. Dresden, 27 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		20 AUG. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	21 AUG. $4\frac{1}{2}$ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{8}$	$63\frac{7}{8}$ a		
Dito Dito	3	$75\frac{7}{8}$	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{15}{16}$	
Dito Dito	4	$95\frac{5}{16}$	$95\frac{1}{8}$	$95\frac{5}{16}$	
O. I. Leening 1844	4	$94\frac{3}{4}$			
Amortisatie	$3\frac{1}{2}$		$90\frac{1}{2}$		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$				
Amst. Arnh. Spoorweg	$4\frac{1}{2}$				
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$				
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank.					
België, Certifikaten	$4\frac{1}{2}$				
Dito *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	$52\frac{1}{4}$	$52\frac{1}{4}$		
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Oubep. Stukken	$1\frac{1}{4}$	$24\frac{3}{8}$	$24\frac{1}{16}$		
Nieuwe	3	$44\frac{15}{16}$	$45\frac{1}{8}$		
Binnenlandsche	3	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{5}{8}$
Cert. Coup. Sp. Com.		$6\frac{1}{16}$			
Amortisable Schuld		$6\frac{7}{8}$			
Portugal, te Londen	3	$45\frac{7}{8}$	$45\frac{15}{16}$	$45\frac{7}{8}$	
Dito Uitgestelde					
Rusl. bij *Hope en C°.*	5	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{7}{8}$		
Dito A°. 1828—1829	5		$102\frac{5}{8}$	$102\frac{7}{8}$	
Negot. 1831 en 1833	5	—			
Nieuwe Engelsche	$4\frac{1}{2}$	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{1}{2}$		
Negot. 1840	4				
Dito *Stieglitz*	4	$85\frac{7}{16}$	$85\frac{7}{16}$		
Dito Nieuwe	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	$65\frac{1}{8}$	$65\frac{1}{8}$		
Polen, Obligatiën	4		$79\frac{3}{4}$		
Aandeelen 1835		$153\frac{1}{2}$			
Oostenrijk, Metalliek	5	$78\frac{7}{16}$	$78\frac{7}{16}$	$78\frac{1}{2}$	
Dito Nationale	5	$79\frac{15}{16}$	$79\frac{15}{16}$	$79\frac{7}{8}$	
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$40\frac{9}{16}$	$40\frac{7}{16}$		
Dito 1851 en 1852	$2\frac{1}{2}$	$40\frac{9}{16}$	$40\frac{7}{16}$		
Dito Nieuwe	5	86	86	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{1}{16}$
Dito 1854	5	86	86	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{1}{16}$
Weener Bank	5		$81\frac{1}{4}$		
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250	f				
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	$3\frac{1}{2}$	[illegible]	204 [illegible]		
Amerika, Bank Aktiën Cert.		[illegible]			
Dito [illegible]					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5				
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	3				
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië	5	$98\frac{3}{4}$			
Dito 1843	5	$98\frac{1}{4}$			
Mexiko, te Londen £ 100	3	$22\frac{1}{16}$	22	$22\frac{1}{16}$	
Dito Onbepaalde	3	$22\frac{1}{16}$	22	$22\frac{1}{16}$	
Peru	$4\frac{1}{2}$				
Grenada, dito à £ 100	$2\frac{1}{2}$	$18\frac{15}{16}$	19	$19\frac{5}{16}$	
Dito Uitgestelde		$7\frac{5}{16}$	$7\frac{5}{16}$	$7\frac{1}{8}$	
Ecuador		$14\frac{3}{4}$			
Venezuela, te Londen	$4\frac{1}{2}$	$30\frac{1}{2}$	$30\frac{1}{2}$		
Dito Uitgestelde	$1\frac{1}{2}$		$13\frac{1}{4}$	$13\frac{5}{16}$	
Grieken, Bl. à £ 100	5				

N. 5 pc. Stieglitz $96\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; O. 5 pc. id. $94\frac{3}{4}$, $\frac{15}{16}$; B. Sp. $39\frac{1}{2}$, 40; Prost 79; Grenada onb. 19, $\frac{5}{16}$; Venezuela onb. $4\frac{1}{2}$ pc. $30\frac{3}{8}$.

Vaste markt bij geringen omzet, Greada's met eenige vraag en tot verbeterde prijs te plaatsen.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f $55\frac{3}{8}$	Livorno	2/m.	f $39\frac{1}{8}$
»	zigt	» $55\frac{15}{16}$	Napels	»	» 86
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» $1.83\frac{1}{2}$
»	zigt	» $55\frac{1}{2}$	Weenen	6 w.	» $34\frac{5}{8}$
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» $35\frac{1}{4}$
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» $98\frac{7}{8}$
Seville	»	» 242	Hamburg	2/m.	» $35\frac{1}{8}$
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» $35\frac{1}{2}$
Lissabon	»	» $41\frac{1}{2}$	Londen	2/m.	» $11,67\frac{1}{2}$
Porto	»	» $41\frac{1}{2}$	»	zigt	» $11,77\frac{1}{2}$
Genua	2/m.	» $45\frac{1}{2}$	Rotterdam	»	$\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 Aug. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. $55\frac{3}{8}$; Obligatiën 3 pc. 74; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $98\frac{1}{4}$; Spanje 1—3 pc. $24\frac{3}{8}$; Binnenl. 3 pc. $40\frac{1}{4}$; Romeinen 5 pc $87\frac{1}{2}$; Oostenrijk Met. 5 pc. $82\frac{3}{4}$; id. Nat. 5 pc. —.

PARIJS, 21 Aug. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. 95. — 3 pc. 70,85, 3 pc. Spanje $39\frac{1}{4}$; id. $1\frac{1}{4}$ pc. 25; 5 pc. Met. —; Rom. Leen 88

MADRID, 20 Aug. 3 pc. Schuld 41.20, id. $1\frac{1}{4}$ pc 25.65.

LONDEN, 21 Aug. Cons. $95\frac{1}{4}$; Spanje buit. 3 p. $44\frac{3}{8}$; id. $1\frac{1}{4}$ pc. $24\frac{7}{8}$; Comité-Bew. $5\frac{3}{4}$; Pass. $6\frac{1}{2}$; Rusl 5 p. $111\frac{1}{2}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $98\frac{1}{2}$; Holl. 4 pc. $97\frac{1}{2}$; id. $2\frac{1}{2}$ pc. 65; Sard 5 pc. $92\frac{1}{2}$; Braz. $101\frac{1}{2}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. 82; Gren. uitg. $7\frac{1}{8}$; id. werk. $19\frac{1}{4}$; Mexiko 3 pc. $22\frac{3}{8}$; Portugal 4 pc. 45; Ecuador —; Grieken (blaauwe) —; Turkije —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 21 Aug. Met. 5 pc. 84; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $73\frac{3}{4}$; Bank. Aktiën 1095; Credit Anst. $394\frac{1}{2}$; Wissel op Londen $10.02\frac{1}{2}$; Amst. —; Parijs $119\frac{1}{2}$; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 21 Aug. $3\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland $110\frac{1}{2}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $21\frac{1}{2}$; Parijs $78^{11}/_{12}$; Amst. $143\frac{1}{2}$; Weenen $107\frac{1}{2}$; Petersburg —.

HAMBURG 21 Aug Spanje $1\frac{1}{4}$ pc. $37\frac{1}{4}$; id 3 » $23\frac{3}{8}$; Rusl. 5 pc. $103\frac{7}{8}$; 3 pc. Mexikanen $12\frac{3}{8}$; 5 pc. Sardinië $92\frac{7}{8}$; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 21 Aug. 5 pc. Met. $81\frac{1}{2}$; $1\frac{1}{4}$ pc. Spanje binnenl. $24\frac{3}{4}$; id. 3 pc. $39\frac{3}{4}$; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —, Weenen —; Amsterdam —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 28,90	a —	Pruissische	f $34\frac{3}{8}$	a —
Napelsche	- 26,80	„ —	Spaansche	- 2,38	„ —
Div. in £St.	- $11,67\frac{1}{2}$	„ —	Hamb. Russ.	- 36	„ —
Eng. Russen	- $11,67\frac{1}{2}$	„ —	Russ. in Z. R.	- 37	„ —
Fransche	- $55\frac{1}{2}$	„ —	Pools. in „	- —	„ —
Belgische	- $55\frac{3}{8}$	„ —	„ „ Fl.	- $27\frac{1}{4}$	„ —

Nationale Metalliek f 29 $87\frac{1}{2}$. Buitenl. Spanje f $55\frac{1}{2}$ per Fr. 120.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,80	à 9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,80	» 11,90
» Pistolen	» 9,60	» 9,70
Stukken van 20 Francs	» 9,35	» 9,45

Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. & fijn $10\frac{3}{4}$ a $11\frac{1}{4}$ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à [illegible]
Stukken van 5 Francs	» [illegible]	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	» 1,77
Zilver 1000 à 980	f —,—	» —,—
» 900 » 700	» 104,20	» 104,70

HANDELSBERIGTEN.

ANTWERPEN, 21 Aug. *Granen.* Tarwe en Rogge zeer vast en hooger. In Cubanca Tarwe is veel omgegaan a f 14 a f $14\frac{1}{2}$ en voor Deensche werd f $17\frac{1}{2}$ per 80 kilo betaald. Op levering in December is Deensche Tarwe a f 16 verhandeld. Voor Archangel Rogge werd f 10 en voor Amer. f $9\frac{1}{4}$ per 70 k° aangelegd. Van Amer. Meel zijn verkocht ca 300 vs Baltimore en New-York a fcs. 44 per vaatje. Lijnzaad kalmer. Petersburger bedong f $12\frac{1}{4}$ per mud.

Katoen. Verkocht 475 balen Georgia per *Edisto.* Eene sortering strict a good Middling haalde 36 c.

LONDEN, 20 Aug. *Suiker* kalm, prijzen onveranderd. Van W.-I. zijn 331 vaten, van Mauritius ca 700 zak a 47 s. 6 d. voor Export. en van Madros in veiling 700 zak [illegible]

Rijst [illegible] Bengaal en 3 a 6 d. hooger. Voor ladingen Arracan zijn a 10 s. koopers.

Peper vast, middel Singapore 7 d. Penang $7\frac{5}{8}$ d.

Salpeter 3 a 6 d. lager. — *Cochenille* Zwarte Teneriffe 1 d lager — *Talk* vaster, in loco 53 s. 9 d. a 54 s.

Granen Eng. Tarwe 2 s. en vreemde 1 s. hooger.

Hop flaauw.

RIO DE JANEIRO, 17 Julij. *Koffij* gesonteneerd en mooije kwal. schaarsch. De laatste 4 dagen zijn 11530 bn. verkocht waarvan 7820 bn. voor het kanaal en 1000 bn. voor de Midd. Zee. Oude good first op 4500 a 4600 rs. genoteerd, de aanvoeren blijven matig.

Koers $24\frac{1}{4}$ d.

Vracht naar Antwerpen 45 a 50 sh.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 20 Aug. Olie, Triton, Batavia.

HELVOET, 20 Aug Van Duyn, Minister Thorbecke, Batavia - Tolner, Zeemeeuw, Villanova.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 Aug. in lading naar:

Dusseldorp & Neus	W. J. F. Wilson, Niederein N°. 11.
Manheim	W. Bouwmeester, Carolina
Urdingen en Ruhort	A. van Dodewaart, mijn Verlangen.
Frankfort	A. Joosten, Frankfort N°. 22.
Keulen	M. Greeve, Cölnn N°. 5.
Duisburg	H. J. Kamp, Vlijt en Hoop.
Wesel	E. F. Beijer, de Hoop.
Ludwighaven & Manheim	P. Kroll.

Rijnhoogte ARNHEM 21 Aug. 1 el 39 duim. KEULEN 21 » 3 vt. 3 »

Advertentiën.

(2462) Op heden is overleden in den ouderdom van bijna 82 jaren onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, WILHELMINA DE JONGH, Weduwe van HERMANUS KLOOTERS.

AMSTERDAM, 19 Augustus 1856.

Uit aller naam, G. C. KLOOTERS.

(2451) Tegen primo November wordt in eene Koek- en Banketbakkerij een bekwame BANKETBAKKERSBEDIENDE gevraagd, van de R. C. Godsdienst, zijn vak grondig verstaande en van goede getuigschriften voorzien. Men adressere zich *franco* onder Letter R, ten kantore dezer Courant.

De in alle Duitsche landen zoo gunstig bekende PILLEN van den Beijerschen Geneesheer DR. MATHIAS LANG, zijn ook in Nederland door bemiddeling van het VERKOOPHUIS en de bekende Depôts voor 75 Cent en f 1,40 het Doosje te verkrijgen. Zij genezen Maagkramp, afwisselende heete en koude Koortsen, pijn in Leden, Podegra, Klierziekte, Waterzucht, Geelzucht, Duizelingen, Aambeijen, Hypochondrie, Zinkingstoffen, Verzweringen, Beeneters, Buikloop, Pokken, Mazelen en Roodvonk, Griep, St. Vitus-Dans, Braakloop en nog andere Ziekten, die beter in het Boekje dan hier opgenoemd kunnen worden. Tegen *Podegra*, *Stijfte in de Leden* en *Verlammingen* zijn zij met goed gevolg gebruikt.

Eene Brochure met gebruiksaanwijzing en attesten is in de Dépôts te verkrijgen.

Broeder Lucas, een geneeskundige van de orde der Franciskanen, beveelt ze zeer aan tegen Koortsen, waterzucht, Longontsteking, Scheurbuik, Verstoppingen, Klieren en Wormen; hij werd door de orde naar het heilige land gezonden om der lijdende christenheid hulp te brengen en zond ons een hoogst gunstig berigt, onder dagteekening, Jeruzalem 11 September 1841, dat men in de brochure vinden kan. (2279)

Om Vruchtenwijn te maken

uit verschillende [illegible] is à **40 Cent** [illegible] D. BOM te Amsterdam, Damrak, H 117, en in alle Boekwinkels te bestellen, alsmede een Werkje over het **uitroeijen** van **schadelijke Huisinsecten** a **50 Cent.** Om **zwarte** en **gekleurde**, als ook **Goud- en Zilverinkt** te maken 30 Cent. Om **fraai te leeren schrijven 40 Cent.** Om te leeren **dansen** 30 Cent. Regels voor het **Schaakspel 20 Cent.** (2391)

(2449) Bij GEBRS. VERHOEVEN, te 's *Bosch*, is van de pers gekomen en aan de Inteekenaren verzonden het **eerste deel** van de **Nederlandsche vertaling** van

CALLISTA.

EENE SCHETS VAN DE DERDE EEUW,

DOOR

JOHN HENRY NEWMAN.

[illegible] van Dublin [illegible] 12, met eene houtgra[vure] . . . f 1.50

Het 2e deel ligt bereids ter perse om zeer spoedig te verschijnen: het 3e deel zal mede binnen kort volgen.

Bij bovengenoemden is uitgegeven en op aanvrage bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

Volledig Leerboek der Algemeene Geschiedenis, ten gebruike van de inrigtingen van onderwijs en opvoeding door J. Moeller, *Hoogleeraar der Geschiedenis aan de katholieke Hoogeschool van Leuven.* Uit het fransch vertaald onder toezigt en met eene voorrede van den schrijver. In vijf deelen in-12.

1e DEEL. Oude Geschiedenis. Van de allereerste tijden der menschheid en der oostersche volken. f 0.75

2e DEEL. Geschiedenis der Grieken, van Alexander den Groote en van de rijken, die uit de verbrokkeling van zijn rijk ontstonden. . . f 1.00

3e DEEL. Geschiedenis van het Romeinsche Rijk enz., van 't gemeenebest Karthago. . . f 1.2[illegible]

4e DEEL. 1e *stuk.* Geschiedenis der Middeleeuwen. De twee eerste Tijdperken tot de [illegible] Regering van den H. Gregorius en de Kruistogten. f 1.1[illegible]

4e DEEL. 2e *stuk.* De twee laatste Tijdperken tot het ontstaan van het Protestantismus . . f 1.30

☞ Het 5e DEEL (DE NIEUWE GESCHIEDENIS) is ter perse en zal spoedig het licht zien.

Geschiedenis des Ouden en Nieuwen Testaments, ter onderrigting en stichting inzonderheid van Onderwijzers, meer gevorderde Scholieren en Huisvaders, uit de Heilige Schrift getrokken en van eenige aanmerkingen, begeleid door BERNARD OVERBERG, Leeraar aan de Normaalschool. Uit het Hoogduitsch vertaald, *derde uitgave, herzien* door J. H. WENSING, oud PROFESSOR, 2 deelen in gr.-12 . . . f 2.0[illegible]

ARS DICENDI priscorum potissimum praeceptis et exemplis illustrata a JOSEPHO KLEUTGEN, S. J. Editio altera, emendata et aucta. *In usum scholarum*, fol. vol. in-8. (414 pag.) . . f 1.7[illegible]

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.